

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Wskaźniki zmian kosztów bezpośrednich i cen podstawowych produktów rolnych w latach 2004-2006

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ W SKŁADZIE:

dr inż. Aldona Skarżyńska

mgr inż. Irena Augustyńska-Grzymek

mgr inż. Izabela Ziętek

mgr inż. Marcin Cholewa

Sytuacja w latach 2004-2006 **– ceny środków produkcji i ceny produktów rolnych**

Relacje cen produktów rolnych do cen środków produkcji miały istotny wpływ na zmiany wyników ekonomicznych produkcji rolniczej w latach 2004-2006, w tym również na poziom dochodów uzyskiwanych z poszczególnych produktów rolniczych.

Zmiany cen zachodzące od początku 2004 roku były dla rolnictwa korzystne. Ceny produktów rolnych, sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne, w porównaniu do 2003 roku, wzrosły średnio o 11,4%, natomiast ceny towarów i usług zakupywanych przez rolników na cele produkcyjne, inwestycyjne i konsumpcyjne wzrosły w tym okresie średnio o 8,6%.

W 2005 roku natomiast zmiany tych cen były niekorzystne. Ceny produktów rolnych sprzedawanych przez gospodarstwa indywidualne – w porównaniu do 2004 roku – spadły średnio o 2,1%. Ceny towarów i usług zakupywanych przez rolników na cele produkcyjne, inwestycyjne i konsumpcyjne wzrosły w tym okresie średnio o 2,0%. W rezultacie wskaźnik relacji cen („nożyce cen”) obniżył się w stosunku do poprzedniego roku i podobnie jak w latach 2001-2003 był niekorzystny dla rolnictwa (w 2001 r. – 97,5%, w 2002 r. – 90,9%, w 2003 r. – 97,5%, w 2004 r. – 102,6%, w 2005 r. – 96,0%)¹.

W 2006 roku na rynku rolnym w okresie trzech kwartałów przeważały tendencje wzrostowe cen podstawowych produktów rolnych. Przeciętne ceny produktów pochodzenia roślinnego kształtowały się na poziomie wyższym niż w analogicznym okresie ubiegłego roku, natomiast przeciętne ceny produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen żywca wołowego, były odpowiednio niższe. W okresie styczeń-październik 2006 r. relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu zbóż były korzystniejsze niż przed rokiem. Natomiast przy cenach zbytu podstawowych produktów zwierzęcych utrzymujących się na poziomie niższym od ubiegłorocznego, rolnicy w celu pokrycia kosztów związanych z zakupem środków produkcji musieli sprzedać więcej niż w roku poprzednim zwłaszcza żywca wieprzowego i mleka.

---

¹ Rolnictwo w 2005 r. GUS, Warszawa 2006.

W 2004 roku tempo wzrostu cen środków do produkcji rolniczej było znacznie wyższe niż w 2003 roku, a dynamika zmian cen poszczególnych wyrobów była zróżnicowana. Spośród towarów zakupywanych przez rolników najbardziej zdrożały nawozy azotowe – o 20,6%, maszyny i narzędzia rolnicze – o 17,7%, paliwa i oleje – o 12,6%, pasze – o 12,1%, materiały budowlane i nasiona siewne – odpowiednio o 11,1% i 11,0%. Z grupy towarów zakupywanych przez rolników najniższy wzrost cen odnotowano w przypadku środków ochrony roślin – o 1,9%.

W 2005 roku relacje cen środków produkcji dla rolnictwa do cen skupu większości produktów rolnych były mniej korzystne niż przed rokiem. Rolnicy musieli sprzedać więcej pszenicy, żyta, żywca wieprzowego oraz mleka, aby zakupić niektóre środki do produkcji rolnej. Podrożały zwłaszcza maszyny i narzędzia rolnicze (o 10,6%), nawozy (o 7,9%), paliwa (o 7,7%), zwierzęta hodowlane i ptactwo (o 7,6%), a także obsługa maszynowa produkcji rolniczej i ogrodniczej (o 5,1%) oraz energia elektryczna (o 3,3%).

W 2006 roku odnotowano znaczny wzrost cen materiału sadzeniakowego ziemniaków (o 50,5%). Wysokie ceny zbytu na rynku sadzeniaków mogą jednak stanowić dobrą podstawę dla rozpoczęcia procesu odbudowy produkcji nasiennej ziemniaków w Polsce. Zwiększanie wskaźnika wymiany sadzeniaków jest ważne zarówno z punktu widzenia przekazywania praktyce rolniczej efektów hodowli i postępu biologicznego, poprawy jakości i efektywności ekonomicznej produkcji towarowej, jak też pokrycia kosztów hodowli i reprodukcji nasiennej w przedsiębiorstwach hodowlano-nasiennych i nasiennych².

Szacuje się, że w 2006 roku ceny nawozów mineralnych oraz środków ochrony roślin pozostały na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego (nawozy azotowe – wzrost o 0,4%, fosforowe – spadek o 0,4%, potasowe – wzrost o 0,5%, środki ochrony roślin – wzrost o 0,2%). Zużycie nawozów mineralnych pod zbiory 2006 roku wyniosło 100,8 kg na 1 ha użytków rolnych i było o 1,6 kg niższe niż w 2005 roku (102,4 kg/ha)³.

W 2004 roku na skutek znacznego wzrostu produkcji roślinnej uzyskano bardzo dobre wyniki produkcyjne. Wstępnie szacuje się, że globalna produkcja rolnicza zwiększyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 7,3%. Produkcja roślinna w stosunku do niskiego poziomu w 2003 roku wzrosła o 16,4%, natomiast produkcja zwierzęca obniżyła się o 2,8%.

---

² Rynek ziemniaka nr 30. IERiGŻ-PIB, ARR, MRiRW, Warszawa 2006.

³ Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa nr 30. IERiGŻ-PIB, ARR, MRiRW, Warszawa 2006.

W 2005 roku sytuacja produkcyjno-ekonomiczna rolnictwa kształtowała się przede wszystkim pod wpływem utrzymującej się przewagi podaży nad popytem podstawowych produktów rolnych oraz spadku ich cen. Niskie ceny zbóż notowane już od rekordowych zbiorów z 2004 roku i utrzymujące się po żniwach w 2005 roku wpłynęły na wzrost opłacalności produkcji zwierzęcej. Jednak zwiększona podaż rynkowa produktów pochodzenia zwierzęcego, przy ograniczonych możliwościach zbytu, w głównej mierze powodowała spadek ich cen.

W efekcie w roku 2005, w stosunku do 2004 roku, wyniki produkcyjne w rolnictwie pogorszyły się. Globalna produkcja rolnicza zmniejszyła się w porównaniu z rokiem poprzednim o 2,5%, w tym produkcja roślinna spadła o 8,9%, natomiast produkcja zwierzęca wzrosła o 5,4%⁴.

W roku 2006 plonowanie ziemiopłodów było znacznie niższe niż w 2005 roku; o wysokości plonów zadecydowały głównie bardzo niekorzystne warunki agrometeorologiczne. Długotrwały brak opadów w czerwcu i lipcu przy utrzymujących się wysokich temperaturach spowodował wystąpienie suszy glebowej i wpłynął na obniżenie plonowania większości ziemiopłodów rolnych. Spadek plonów oraz zmniejszenie powierzchni uprawy niektórych z nich wpłynął na wielkość zbiorów.

Według danych GUS⁵, w 2006 r. – w porównaniu do 2005 r. – powierzchnia zasiewów zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi była o 0,9% większa; ich plony ocenia się na 25,8 dt/ha, tj. o 18,1% mniej niż w 2005 roku. Szacuje się, że zbiory zbóż podstawowych z mieszankami zbożowymi będą również niższe – o 17,3%; w tym:

- pszenicy – o 19,4%,
- żyta – o 22,3%,
- jęczmienia – o 10,7%,
- owsa – o 20,4%,
- pszenżyta – o 16,9%,
- mieszanek zbożowych – o 13,6%.

W 2006 roku powierzchnia uprawy **kukurydzy na ziarno** była o 8,8% mniejsza niż w 2005 roku; szacuje się, że plony obniżą się aż o 26,4%, w związku z tym zbiory będą niższe

---

⁴ Patrz odnośnik 1.

⁵ Przedwinkowy szacunek głównych ziemiopłodów rolnych i ogrodniczych. GUS, Warszawa, wrzesień 2006; Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju sierpień 2006 r. GUS, Warszawa, wrzesień 2006.

o 32,9%. Szacuje się, że powierzchnia uprawy **rzepaku i rzepiku** ozimego i jarego była większa od ubiegłorocznej o 13,4%, natomiast zbiory przy plonach niższych o 3,4% wzrosną o 9,3%. Powierzchnia uprawy **ziemniaków** była o 1,5% większa niż w 2005 roku. Do znacznego spadku zbiorów ziemniaków – o 13,6%, przyczyniły się niższe o 14,8% plony. W 2006 roku **buraki cukrowe** były również uprawiane na mniejszej powierzchni (o 8,4%) niż w 2005 roku; ocenia się, że zbiory buraków będą niższe o ponad 18,6%, ponieważ ich plon najprawdopodobniej obniży się o około 10,0%.

Ocenia się, że po nieudanych zbiorach w 2006 roku ceny zbóż i pasz znacznie wzrosną, co niewątpliwie będzie miało wpływ na opłacalność prowadzonej produkcji zwierzęcej, może również przyczynić się do redukcji pogłowia zwierząt. Przewiduje się również wzrost zużycia zbóż na cele paszowe z uwagi na utrzymującą się wysoką produkcję trzody chlewnej i drobiu. Niekorzystne warunki klimatyczne spowodowały znaczące pogorszenie sytuacji paszowej w konsekwencji ograniczając produkcję mleka; szacuje się, że będzie o 1-2% niższa niż w 2005 roku.

Na rynku rolnym w I półroczu 2006 roku⁶ średnie ceny skupu podstawowych produktów roślinnych były wyższe niż przed rokiem, niższe od ubiegłorocznych były natomiast ceny skupu większości produktów pochodzenia zwierzęcego, z wyjątkiem cen bydła rzeźnego. Na targowiskach odnotowano znaczny wzrost cen krów dojnych i jałówek jednorocznych, przy wyraźnym spadku cen prosiąt.

Przy utrzymującej się bardzo wysokiej podaży żywca wieprzowego (o 10,5% większej niż w I półroczu 2005 r.), ceny były dużo niższe niż w I półroczu 2005 r., w skupie za 1 kg żywca płacono 3,38 zł (o 10,1% mniej niż w analogicznym okresie 2005 r.), a na targowiskach – 3,48 zł (o 10,5% mniej). Od listopada 2005 r. notowane jest stopniowe spowolnienie dynamiki wzrostu pogłowia trzody chlewnej ogółem. W końcu lipca 2006 r., w porównaniu ze stanem sprzed roku wzrost pogłowia trzody chlewnej wyniósł 4,2%, wobec 7,1% w końcu marca 2006 r. i 7,6% w końcu listopada 2005 roku.

Przy rosnącej podaży bydła rzeźnego jego ceny wykazywały tendencję wzrostową, średnio w okresie I półrocza 2006 r. w skupie za 1 kg żywca wołowego płacono 4,15 zł, a na targowiskach – 4,27 zł (odpowiednio o 0,4 i o 3,9% więcej niż przed rokiem). Znacząca poprawa opłacalności chowu bydła po akcesji do UE wpłynęła na odwrócenie spadkowej

---

⁶ Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju czerwiec 2006 r. GUS, Warszawa, czerwiec 2006; Informacja o sytuacji społeczno-gospodarczej kraju w sierpniu 2006 r. GUS, Warszawa, wrzesień 2006.

tendencji pogłowia bydła. Wyniki czerwcowego badania wskazują na utrzymywanie się tendencji wzrostowej w chowie tego gatunku. Wzrost pogłowia odnotowano we wszystkich grupach produkcyjno-użytkowych, przy czym w największym stopniu wzrosła populacja młodego bydła w wieku 1-2 lata (o 6,3%) i bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 1,9%). W sierpniu 2006 r. ceny żywca wołowego w skupie (4,08 zł/kg) kształtowały się na poziomie zbliżonym na poziomie do poprzedniego miesiąca, ale były o 2,4% niższe niż przed rokiem. Na targowiskach cena 1 kg żywca (4,34 zł) była wyższa o 1,6% niż w lipcu i o 5,1% niż przed rokiem.

Natomiast ceny skupu mleka, przy podaży mniejszej (o 1,2%) niż w I półroczu 2005 r., powoli obniżały się; za 100 l mleka płacono średnio 93,38 zł, tj. o 0,4% mniej niż w I półroczu 2005 roku.

System wspierania produkcji rolnej po akcesji Polski do UE

Członkostwo Polski w Unii Europejskiej oznacza objęcie naszego kraju Wspólną Polityką Rolną Unii Europejskiej; pojawiły się więc nowe możliwości rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich. Dotychczasowy system interwencji na rynkach rolnych został zastąpiony rozwiązaniami stosowanymi we Wspólnocie. Nowe uregulowania w istotny sposób zmieniły zasady funkcjonowania rolnictwa, przyczyniły się one do zmian zarówno ekonomicznych warunków produkcji poszczególnych produktów rolnych oraz zmian warunków prowadzenia gospodarstwa jako całości.

Podczas negocjacji akcesyjnych podjęto decyzję o wprowadzeniu w Polsce uproszczonego systemu dopłat bezpośrednich. System ten będzie mógł funkcjonować przez pierwsze trzy lata członkostwa, z możliwością przedłużenia o dwa kolejne lata, do 2008 roku włącznie. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. **o płatnościach bezpośrednich do gruntów rolnych** (Dz. U. z 2004 r. nr 6, poz. 40) określa warunki i tryb udzielania producentom rolnym płatności bezpośrednich do gruntów rolnych określonych przepisami UE, zwanych dalej „płatnościami”.

Płatności obejmują:

1. jednolitą płatność obszarową – do gruntów rolnych w gospodarstwie, utrzymywanych w dobrej kulturze, tj. gruntów ornych, pastwisk, łąk, sadów i upraw wieloletnich,
2. płatności uzupełniające – do powierzchni upraw utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej, tj. chmielu, tytoniu, ziemniaków do przetworzenia na skrobię oraz innych roślin, których wykaz corocznie określany jest w rozporządzeniu Rady Ministrów.

Rodzaj płatności	Stawki w zł za 1 hektar:		
	2004	2005	2006
Jednolita płatność obszarowa	210,53	225,00	276,28
Uzupełniająca płatność obszarowa – inne rośliny	292,78	282,35	313,45
Uzupełniające płatności obszarowe do powierzchni uprawy chmielu	1013,81	870,02	962,75

W 2006 roku, podobnie jak w roku ubiegłym, w celu zwiększenia konkurencyjności polskich produktów rolnych na rynku UE, płatnościami uzupełniającymi objęto wszystkie rodzaje roślin, których uprawa jest objęta wsparciem finansowym w Unii Europejskiej.

W 2006 roku płatności uzupełniające, zgodnie z **Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 14 marca 2006 r.** w sprawie rodzajów roślin objętych płatnościami uzupełniającymi w 2006 r. (Dz. U. nr 42 poz. 280), będą przysługiwały do następujących gatunków roślin:

- zboża i ich mieszanki,
- rośliny oleiste: rzepak, rzepik, słonecznik i soja,
- rośliny wysokobiałkowe: bób, bobik, łubin słodki, groch siewny,
- rośliny strączkowe: wyka siewna, soczewica jadalna, ciecierzycza pospolita,
- orzechy: orzechy włoskie, leszczyna,
- len włóknisty i oleisty,
- konopie włókniste,
- rośliny przeznaczone na materiał siewny kategorii elitarny i kwalifikowany (zboża, oleiste i włókniste, trawy i motylkowate),
- rośliny przeznaczone na paszę uprawiane na łąkach i pastwiskach oraz gruntach ornych: trawy, rośliny motylkowate drobnonasienne, rośliny strączkowe pastewne, mieszanki traw z roślinami motylkowatymi drobnonasiennymi oraz okopowe pastewne – z wyłączeniem ziemniaków pastewnych.

Zakres roślin objętych płatnościami uzupełniającymi w 2005 roku, w stosunku do 2004 roku, został rozszerzony w grupie roślin przeznaczonych na materiał siewny – kategorii elitarny i kwalifikowany o wykę siewną i kosmatą oraz pszenicę orkisz.

Płatności uzupełniające do:

- tytoniu,
- ziemniaków przeznaczonych do przetworzenia na skrobię,

przynaję i wypłaca w odrębnym trybie Agencja Rynku Rolnego.

Maksymalne stawki uzupełniających płatności bezpośrednich (w EUR) zostały określone w **Decyzji Komisji z dnia 27 września 2006 roku** zezwalającej na uzupełniające płatności bezpośrednie w Polsce na 2006 rok. Dla 2006 roku terminem operacyjnym do przeliczenia EUR na waluty krajowe jest ostatni dzień września; kurs wymiany wynosi: 1 EUR = 3,9713 PLN (wg Official Journal of the European Union).

Stawki płatności uzupełniających dla poszczególnych upraw (w PLN) określa corocznie, w drodze rozporządzenia Rada Ministrów, uwzględniając założenia do ustawy budżetowej na dany rok oraz zobowiązania Polski zawarte w umowach międzynarodowych. W **Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 13 października 2006 r.** (Dz. U. nr 186 poz. 1366), w sprawie stawek płatności uzupełniających w 2006 r. podano stawkę płatności uzupełniającej dla chmielu – 962,75 zł/ha, a innych roślin wymienionych w rozporządzeniu – **313,45 zł/ha**.

Termin realizacji płatności bezpośrednich do gruntów rolnych to okres między 1 grudnia 2006 roku, a 30 czerwca 2007 roku (termin ujednolicony przez Komisję Europejską dla wszystkich krajów UE).

W 2006 r. – w odniesieniu do lat 2004-2005– nastąpiło kilka zmian na rynku cukru. W 2005 roku polskim plantatorom buraków cukrowych przysługiwały analogiczne minimalne ceny skupu buraków jak w roku 2004, czyli 46,72 EUR za tonę buraków A (do produkcji cukru kwoty A) i 32,42 EUR za tonę buraków B (do produkcji cukru kwoty B). Ostateczna cena buraków B ustalana jest dopiero po określeniu wysokości opłat niezbędnych na sfinansowanie dopłat do eksportu cukru i dopłat do cukru wykorzystanego w przemyśle chemicznym. Na rok 2005 została ona ustalona na poziomie 28,84 euro za tonę. Należy dodać, że powyższe ceny dotyczą buraków cukrowych o jakości standardowej, tj. o zawartości 16% cukru w surowcu.

Od 1 lipca 2006 roku zaczęła obowiązywać nowa regulacja rynku cukru, której podstawowe zasady są następujące:

- zasadniczej zmianie uległa cena minimalna na buraki cukrowe, która została obniżona i w kampanii w 2006 roku wynosi 32,86 EUR/t,
- w zamian za obniżkę ceny przysługuje plantatorom pomoc kompensacyjna w formie tzw. płatności cukrowej. Przysługuje ona temu rolnikowi, który jest beneficjentem jednolitej płatności obszarowej oraz zawarł z cukrownią na rok gospodarczy 2006/2007 umowę kontraktacyjną na dostawę buraków cukrowych. Należy jednak

dodać, że niestety po przyznaniu prawa do otrzymywania kompensacji nie będzie możliwe przerzucenie tego prawa na następcę prawnego, czy to w formie przekazania prawa do uprawy, czy w formie spadku.

W 2006 roku wysokość rekompensat do tony buraka cukrowego – przy założeniu, że wydatek cukru z jednej tony buraka standardowego (o zawartości cukru 16%) wynosi 140 kg – ustalono na poziomie 33,94 PLN⁷.

Dla rozliczeń producentów cukru z plantatorami podczas kampanii buraczanej stosuje się zaliczkowy kurs wymiany EUR na PLN ustalany przez tzw. komisję branżową na mocy porozumienia branżowego. Po zakończeniu każdego roku gospodarczego Komisja Europejska ustala kurs przeliczeniowy, przy pomocy którego koryguje wcześniej określony kurs zaliczkowy. Na lata 2005 i 2006 ustalono zaliczkowy kurs wymiany w wysokości: 1 EUR = 3,82 PLN. W roku 2005 kurs przeliczeniowy wyniósł: 1 EUR = 3,92889 PLN (Rozporządzenie Komisji (WE) Nr 1279/2006 z dnia 25.08.2006 r.).

---

⁷ Według Krajowego Związku Plantatorów Buraka Cukrowego.

Tabela 1

Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich produkcji roślinnej w latach 2004-2006 ⁷

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
	MATERIAŁ SIEWNY						
1	Pszenica jara	100 kg	118,49	97,94	96,00	0,827	0,980
2	Żyto	100 kg	44,40	34,67	36,42	0,781	1,050
3	Jęczmień jary	100 kg	108,24	96,13	91,48	0,888	0,952
4	Pszennyto	100 kg	81,45	66,31	66,21	0,823	0,998
5	Mieszanek zbożowa	100 kg	101,95	90,55	87,56	0,888	0,967
6	Owies	100 kg	95,66	84,97	83,64	0,888	0,984
7	Zboża Średnio	100 kg				0,849	0,989
8	Gryka	100 kg	228,45	243,96	237,11	1,068	0,972
9	Rzepak	100 kg	2 436,79	2 529,80	1 895,57	1,038	0,749
10	Kukurydza	100 kg	1 000,00	1 290,00	1 190,67	1,290	0,923
11	Ziemniaki jadalne	100 kg	77,55	79,54	119,69	1,026	1,505
12	Buraki cukrowe	1 jed. siew.	574,75	644,00	561,57	1,121	0,872
13	Buraki pastewne	100 kg	1 448,13	1 475,00	1 455,09	1,019	0,987
14	Trawy	100 kg	854,00	839,00	840,00	0,982	1,001
15	Koniczyna	100 kg	1 068,47	1 107,94	1 195,01	1,037	1,079
16	Seradela	100 kg	782,35	732,42	705,44	0,937	0,963
17	Łubin pastewny wąskolistny	100 kg	221,63	224,21	205,47	1,012	0,916

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
	NAWOZY MINERALNE						
18	Mocznik 46%	100 kg	85,56	95,20	96,12	1,113	1,010
19	Saletrzak 28%	100 kg	65,52	70,32	69,40	1,073	0,987
20	Saletra Amonowa 33-34%	100kg	70,80	76,84	78,04	1,085	1,016
21	<i>Średnio nawozy azotowe</i>					<i>1,090</i>	<i>1,004</i>
22	Superfosfat granulowany wzbogacony/potrójny (40%/46%)	100kg	92,12	87,12	84,48	0,946	0,970
23	Superfosfat granulowany (20%)	100 kg	54,20	55,84	57,08	1,030	1,022
24	<i>Średnio nawozy fosforowe</i>					<i>0,994</i>	<i>0,996</i>
25	Sól potasowa 57%	100 kg	72,44	88,52	88,96	1,222	1,005
26	Polifoska (8-24-24)	100 kg	101,60	105,44	107,32	1,038	1,018
27	Fosforan amonu (18-46)	100 kg	107,96	110,04	110,88	1,019	1,008
28	Polimag granulowany	100 kg	77,92	82,40	87,88	1,057	1,067
29	<i>Średnio wieloskładnikowe</i>					<i>1,038</i>	<i>1,031</i>
30	Nawóz węglanowy, wapniowo-magnezowy 45%	100 kg	38,88	39,53	40,25	1,017	1,018
31	Nawóz wapniowy, tlenkowy 60%	100 kg	43,71	46,50	50,73	1,064	1,091
32	<i>Średnio nawozy wapniowe</i>					<i>1,040</i>	<i>1,055</i>
	NAWOZY ORGANICZNE						
33	Obornik	100 kg	14,41	18,48	17,66	1,282	0,956

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
34	ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN, średnio					1,010	1,002
	UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ROŚLINNEJ⁸						
35	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt lnu	PLN	3,66	3,65	3,46	0,997	0,948
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt tytoniu	PLN	8,67	8,49	7,95	0,979	0,936
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt pszenicy	PLN	2,78	2,76	2,70	0,993	0,978
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt rzepaku	PLN	3,85	3,84	3,69	0,997	0,961
39	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 dt buraków cukrowych	PLN	2,71	2,71	2,59	1,000	0,956
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji roślinnej							
40	Energia elektryczna	100 kWh	40,90	42,30	44,07	1,034	1,042
41	Koks	1 t	828,08	944,52	749,02	1,141	0,793
42	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	468,70	480,81	493,64	1,026	1,027
43	Benzyna uniwersalna U-95	1 l	3,76	4,03	4,00	1,072	0,993
44	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa	1 l	3,76	4,03	4,00	1,072	0,993
45	Olej napędowy, letni	1 l	3,21	3,78	3,92	1,178	1,037
46	Olej napędowy, zimowy	1 l	3,19	3,65	3,73	1,144	1,022
47	Olej opałowy "Ekoterm Plus"	1 l	1,88	2,35	2,59	1,250	1,102
48	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	15,26	15,51	15,41	1,016	0,994
49	Oplaty targowiskowe związane ze sprzedażą ziemiopłodów	1 dzień	11,57	11,77	11,70	1,017	0,994

⁷ Według niepublikowanych danych GUS.

⁸ Ubezpieczenie od gradu, przymrozków, powodzi lub huraganu.

Tabela 2

Wskaźniki zmian cen towarów, tj. składników kosztów bezpośrednich produkcji zwierzęcej w latach 2004-2006 ⁹

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
KOSZT ZWIERZĄT ZAKUPYWANYCH W CELU WYMIANY STADA							
1	Prosięta	1 szt.	103,59	131,00	110,79*	1,281	0,846
2	Krowy mleczne	1 szt.	1 631,00	2 061,24	2287,00*	1,266	1,110
3	Jałówki 1-roczone	1 szt.	1 013,00	1 297,80	1426,00*	1,283	1,099
4	Pisklęta mięsne	1 szt.	1,54	1,56	1,55	1,013	0,994
5	Pisklęta ogólnego użytku	1 szt.	1,43	1,47	1,49	1,028	1,014
PASZE TOWAROWE							
6	Koncentrat dla tuczników	100 kg	176,40	163,27	160,25	0,926	0,982
7	Koncentrat dla warchlaków	100 kg	192,29	180,44	179,83	0,938	0,997
8	Koncentrat dla loch	100 kg	180,16	166,72	163,00	0,925	0,978
9	Koncentraty dla krów, średnio					0,930	0,985
10	Mieszanka dla loch niskoprosnych	100 kg	94,35	85,40	84,41	0,905	0,988
11	Mieszanka dla loch wysokoprosnych i karmiących	100 kg	105,57	94,59	91,80	0,896	0,971
12	Mieszanka dla prosiąt	100 kg	155,83	148,65	149,55	0,954	1,006
13	Mieszanka dla tuczników	100 kg	93,42	82,63	77,91	0,885	0,943
14	Mieszanka dla krów wysokomlecznych	100 kg	88,61	80,98	82,77	0,914	1,022
15	Mieszanka dla bydła dorosłego	100 kg	88,61	80,98	82,77	0,914	1,022
16	Mieszanka dla cieląt i jagniąt	100 kg	112,43	103,97	101,68	0,925	0,978

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
17	Mieszanka dla kur niosek	100 kg	113,36	103,10	100,64	0,909	0,976
18	Mieszanka dla kurcząt hodowlanych	100 kg	123,29	112,11	106,86	0,909	0,953
19	Mieszanka dla kurcząt rzeźnych	100 kg	128,98	117,26	114,89	0,909	0,980
20	Ziarna i śruty zbożowe	100 kg	49,64	42,15	42,92	0,849	1,018
21	Otręby	100 kg	46,31	31,32	32,87	0,676	1,049
22	Wysłodki Suche	100 kg	52,97	52,97	52,97	1,000	1,000
23	Inne Treściwe	100 kg	114,80	88,90	78,43	0,774	0,882
24	Pasze mineralne (Polfamix P)	100 kg	89,90	91,79	92,43	1,021	1,007
25	Mleko Pełne Własne					1,056	1,000
26	Mleko Chude	1 litr	0,18	0,19	0,19	1,056	1,000
27	Mlekozastępcze (Mlekopan)	0,25 kg	7,88	8,35	8,52	1,060	1,020
28	Ziemniaki*	100 kg	37,73	52,87	83,49	1,421	1,579
29	Siano	100 kg	25,66	31,93	32,92	1,244	1,031
30	Słoma	100 kg	14,41	18,48	17,66	1,282	0,956
	PASZE NIETOWAROWE OBCE						
31	Okopowe pastewne (buraki pastewne)	100 kg	19,30	28,72	26,54	1,358	0,924
32	Zielonki	100 kg	25,66	31,93	32,92	1,273	1,031
33	Kiszonki					1,230	1,021
34	Wysłodki świeże	100 kg	1,28	1,55	1,55	1,211	1,000
35	Liście buraczane	100 kg	1,76	2,19	2,26	1,210	1,032

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-VII 2006 / 2005
			2004	2005	I-VII 2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
	UBEZPIECZENIE PRODUKCJI ZWIERZĘCEJ¹⁰						
36	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 sztuki bydła	PLN	6,87	6,88	6,88	1,001	1,000
37	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 tuczniaka					1,005	1,002
38	Roczna stopa % ubezpieczenia 1 konia	PLN	8,86	8,93	8,96	1,008	1,003
39	Usługi weterynaryjne		19,84	20,87	22,06	1,052	1,057
40	Zrobienie zastrzyku bydła (bez wartości leku)		3,30	3,47	3,67	1,052	1,058
41	Badanie kliniczne krwi		19,84	20,87	22,06	1,052	1,057
42	Krycie krów		42,36	45,46	46,24	1,073	1,017
Składniki kosztów, które mogą oddziaływać na poziom kosztów specjalistycznych produkcji zwierzęcej							
43	Energia elektryczna	100 kWh	40,90	42,30	44,07	1,034	1,042
44	Koks	1 t	828,08	944,52	749,02	1,141	0,793
45	Węgiel kamienny, klasa I, kostka	1 t	468,70	480,81	493,64	1,026	1,027
46	Benzyna uniwersalna U-95	1 l	3,76	4,03	4,00	1,072	0,993
47	Benzyna bezołowiowa 95-oktanowa	1 l	3,76	4,03	4,00	1,072	0,993
48	Olej napędowy, letni	1 l	3,21	3,78	3,92	1,178	1,037
49	Olej napędowy, zimowy	1 l	3,19	3,65	3,73	1,144	1,022
50	Olej opałowy "Ekoterm"	1 l	1,88	2,35	2,59	1,250	1,102
51	Wynajem powierzchni w obcych budynkach	m ²	15,26	15,51	15,41	1,016	0,994
52	Opłaty targowiskowe związane ze sprzedażą zwierząt	1 dzień	11,57	11,77	11,70	1,017	0,994

* Średnia cena w obrocie targowiskowym w okresie I-X 2005 r.

⁹ Według niepublikowanych danych GUS.

¹⁰ Ubezpieczenie od padnięcia lub dobiecia z konieczności.

Tabela 3

Wskaźniki zmian cen wybranych produktów rolnych w latach 2004-2006

Lp.	Wyszczególnienie	Jednostka miary	Cena			Wskaźniki zmian cen 2005 / 2004	Wskaźniki zmian cen I-X 2006 / 2005
			2004	2005	2006		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Pszenica ⁹	1 dt	47,19	36,69	43,28	0,777	1,180
2	Żyto ⁹	1 dt	35,17	27,64	36,53	0,786	1,322
3	Jęczmień ¹⁰	1 dt	51,07	42,71	45,74	0,836	1,071
4	Rzepak ¹¹	1 dt	86,47	77,33	93,50	0,894	1,209
5	Ziemniaki ⁹	1 dt	24,63	25,53	30,57	1,037	1,197
6	Buraki cukrowe ¹¹	1 dt	18,70	17,53	13,00	0,937	0,742
7	Mleko ⁹	1 litr	0,87	0,93	0,92	1,182	0,989
8	Żywiec wołowy ⁹	1 kg	3,39	4,05	4,11	1,195	1,015
9	Żywiec wieprzowy ⁹	1 kg	4,18	3,82	3,57	0,914	0,935

¹¹ Ceny w skupie, średnia z 2004 r. i średnia z 2005 r. oraz średnia w okresie I-X 2006 r.; wg danych GUS.

¹² Ceny w obrocie targowiskowym, średnia z 2004 r. i średnia z 2005 r. oraz średnia w okresie I-X 2006 r.; wg danych GUS.

¹³ W 2004 r. i w 2005 r. średnia cena skupu wg GUS, w 2006 r. szacowana średnia cena sprzedaży wg opinii ekspertów z IERiGŻ - PIB.